HEMMELIG

(KL)

M Ø T E

i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

onsdag den 25. mars 1981 kl. 8.30.

Møtet ble ledet av nestformannen Lars Korvald.

Fra den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite møtte: Trygve Bratteli, Johan J. Jakobsen, Lars Korvald, Lars Roar Langslet, Odd Lien, Ingvar Bakken (for Reiulf Steen), Svenn Stray, Margit Tøsdal, Kåre Willoch, Jakob Aano, Guttorm Hansen, Per Hysing-Dahl, Kjell Magne Bondevik, Rolf Fjeldvær, Asbjørn Jordahl (for Valter Gabrielsen), Asbjørn Haugstvedt, Håkon Kyllingmark, Liv Stubberud (for Astrid Murberg Martinsen), Asbjørn Sjøthun og Per A. Utsi.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Gro Harlem Brundtland, utenriksminister Knut Frydenlund og statsråd Finn Kristensen, Industridepartementet.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Fra Statsministerens kontor: Statssekretær Olav Bucher-Johannessen. Fra Olje- og energidepartementet: Statssekretær Harald Norvik.

Videre var til stede komiteens faste sekretær, Jan Tore Holvik.

Dagsorden:

1. Avtale med Sverige om økonomisk samarbeid, særlig på industri- og energiområdene.

2. Eventuelt.

FUNG. FORMANN: Komiteen er innkalt på anmodning av statsministeren, som vil redegjøre for den sak som er ført opp på møteinnkallelsen. Jeg vil spørre om det er noen som har noe å bemerke til innkallelsen. -

I tillegg til møteinnkallelsen er "Avtale mellom Norges Regjering og Sveriges regjering" sendt ut til komiteens medlemmer.

(KL)

Sak nr. 1.

Avtale med Sverige om økonomisk samarbeid, særlig på industri- og energiområdene.

FUNG. FORMANN: Jeg gir ordet til statsminister Gro Harlem Brundtland.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Vi har sendt ut avtaletekstene for at komiteens medlemmer skulle få anledning til å studere dem. Jeg skal derfor unnlate å redegjøre i detalj for hva de inneholder, men bare punktvis ta dem for meg rent generelt og kommentere hvordan Regjeringen vurderer helheten.

Først litt om bakgrunnen og behovet for å få til en slik avtale. Uten å gå i detalj her, viser jeg til at man siden 1976 har arbeidet med ulike initiativ for å få i stand et avtaleverk mellom Norge og Sverige for å utvikle de økonomiske forbindelser, ikke minst på industri- og energiområdet. Vi har videreført dette arbeidet, men i en annen form, ut fra de erfaringene som de tidligere faser av dette har gitt - vi husker jo Volvo-avtalen og det forløpet den hadde. Vi mener at det er behov for en slik avtale, og at den er til gjensidig fordel for Norge og Sverige, og at den ikke er til skade for andre nordiske land, men at det tvert imot er en viktig politisk realitet at to av landene inngår i et samarbeid som dette. Jeg vil understreke at vi mener dette er byggeklosser - som jeg sa i Nordisk Råd - som man kan bygge videre på i fremtiden i samarbeid også med andre nordiske land.

Som man vil ha sett, består avtalen av fire deler, den generelle avtalen om økonomisk samarbeid, som vi kan kalle en typisk programavtale, så protokollen om langsiktige leveranser av olje og oljeprodukter til Sverige, protokollen om et norsk/svensk industrifond og protokollen om leveranser av el-kraft fra Sverige til Norge.

Hovedavtalens faneparagraf, artikkel I, går ut på at vi ønsker å fremme de økonomiske forbindelser mellom de to land, men det er samtidig en viktig forutsetning - og det framgår av artikkel VI - at det skal skje innenfor rammen av partenes internasjonale forpliktelser. Det betyr at avtalen ikke åpner for noen form for gjensidige preferanser som strir mot internasjonale regler om ikke-diskriminerende behandling av utenlandske interesser.

De virkemidler man ønsker å bruke for å stabilisere det økonomiske samarbeidet, framgår av artikkel III.

(KL) Jeg skal ikke her komme inn på dem alle, men bare understreke at det står at man skal søke å oppmuntre til samarbeid mellom bedrifter og organisasjoner i de to land og samarbeide om ulike skatteforhold, valuta- og kredittpolitiske og lovgivningsmessige forhold. Dette er i tråd med oppfatningen til Nordisk Råds økonomiske utvalg, og denne linje er altså nå ført inn i denne avtalen. Vi skal opprette en blandet kommisjon for en avtaleperiode på 20 år.

Så noen få ord om oljeprotokollen. Norge har etter denne en forpliktelse til å sikre at minst 2 millioner tonn råolje eller oljeprodukter i 1983 og minst 2,5 millioner tonn i 1984 er tilgjengelig for det svenske marked, men forutsetningen er at det inngås konkrete avtaler på forretningsmessig grunnlag mellom selskapene, og at det baseres på markedspriser for langsiktige leveranser.

Når det gjelder tiden etter 1984, skal det nivå vi er kommet opp i da, 2,5 millioner tonn, holdes ut avtaleperioden på 20 år, og eventuell opptrapping er betinget av en rekke faktorer som må vurderes. Jeg vil her bare peke på at vi fra norsk side har vært opptatt av at også forutsetningene på andre markeder enn det svenske da vil være relevante faktorer. Det betyr at våre interesser sett i et videre perspektiv vil bli gjenstand for en klar vurdering fra norsk side.

Så har vi, bl.a. av hensyn til mulighetene for utbygging av Mongstad-raffineriet, vært opptatt av at man kan foreta inntil 3/4 av leveransene som raffinerte produkter - det framgår også av avtalen. Produksjonsavgiften på råolje bør man fortsatt ta ut i naturalia gjennom Statoil, og det betyr at Regjeringen vil legge fram for Stortinget forslag om forlengelse av den ordning som man har i dag, og som gjelder ut 1981.

Til industrifondet skal det, som man vil ha sett, innbetales 250 mill. kr., hvorav 200 mill. kr. fra svensk side og 50 mill. kr. fra norsk side. Det er enighet om at ytterligere kapitaltilskudd er avhengig av avtale, og det er viktig sett fra norsk side at vi har med i teksten her at fordelingen i så fall skal skje under hensyntagen til størrelsen av de to lands økonomier. I dag ligger våre nasjonalprodukter omtrent i området 30-70. Uten at det er tallfestet, er det grunnlaget for denne vurderingen.

Den el-avtale som er en del av avtalekomplekset, hvoretter NVE har opsjon på en leveranse på 2 TWh til en pris i dag av 21 øre pr. kWh er - til tross for at prisen ligger litt over gjennomsnittet - vurdert som gunstig fra den norske regjerings side, ikke minst med tanke på slutten av 1980-årene, hvor vi i høy grad vil komme til

(KL) å ha stort behov for slike leveranser.

Vi mener at det forhandlede avtalekompleks er tilfredsstillende ut fra en samlet vurdering av norske interesser. Sverige peker seg under enhver omstendighet ut som et naturlig marked for oss - jeg tenker da på oljeleveransene og at leveranseforpliktelsene er betinget av konkrete avtaler på forretningsmessig grunnlag. Vi mener at det ut fra dette fra norsk synspunkt ikke er noen mangel på balanse mellom norsk ytelse på oljesiden og motytelsene fra svensk side til industrifondet og på elsiden, og at avtalekomplekset selvfølgelig ikke minst er en viktig politisk faktor i den videre utbygging av de økonomiske forbindelsene og i det nordiske samarbeidet.

Jeg tror det var det jeg ville ha nevnt nå.

Statsministeren fikk altså i statsråd i går fullmakt til å undertegne dette avtalekomplekset. Vi skal legge det fram for Stortinget, og håper at det blir mulig å behandle det nå i vår.

Vi hadde planlagt å ha dette møtet i går morges, forut for statsråd, men da det viste seg at det var vanskelig for komiteen å ha møtet i går, fant vi ut at det ikke var noe problem at statsministeren fikk en fullmakt når jeg nå får høre hvilke råd den utvidede vil gi, før jeg undertegner. Jeg ville bare ha nevnt at vårt opplegg var at dette møtet skulle holdes før statsråd.

FUNG. FORMANN: Jeg takker statsministeren for redegjørelsen, og gir ordet fritt til bemerkninger.

KÅRE WILLOCH: Denne orientering kommer iallfall så sent at jeg regner med at muligheten for å påvirke avtaleutkastet er meget begrenset. Dette blir jo nærmest en slags orientering. Men avtaleutkastet er jo ikke tilstilt bare denne komite; det er faktisk også i vesentlig grad referert i pressen - uten at jeg i denne komite skal komme nærmere inn på hvorledes den slags foregår.

Jeg har imidlertid lyst til å komme med noen merknader av mer generell karakter først.

Jeg er ikke udelt glad for tanken om at en bestemmelse om oljeleveranser fra Norge skal bli betraktet som en politisk avgjørelse. Hvis man først, med en politisk begrunnelse, bestemmer at et eller annet land skal ha en bestemt mengde olje, er jo dette en antydning om at man kan være beredt til å vurdere også andre ønsker om oljeleveranser med politisk begrunnelse, eller - hva som kan være verre - det kan oppfattes som en politisk uvennlighet at en leveranse ikke kommer i stand.

(KL) Dette taler sterkt for at man her må prøve å holde seg så nær opptil det rent forretningsmessige som overhodet mulig, slik at man til enhver tid, dersom man av politiske eller andre grunner ikke skulle ønske å bli blandet borti noe som har med utenrikspolitikk i forbindelse med olje å gjøre, kan holde seg til det forretningsmessige. Det tilsier efter min oppfatning i dette tilfellet, med det grunnlag som nå foreligger, at man må forsøke å markere sammenhengen mellom oljeleveransene og strømleveransene. Det er så vidt jeg kan forstå, på den måten man nå kan minske inntrykket av at dette er en politisk oljeleveransebestemmelse. Man kan selvfølgelig ta det lett og si at det er Sveriges stilling som naboland som har ført til at det ved politisk beslutning fra den norske regjering har fått garanti for oljeleveranser. Men man kan ikke på noen måte være sikker på at man ikke vil møte krav i fremtiden om politisk bestemmelse om oljeleveranser som vi kan få vanskeligheter med. Hvis man derimot knytter oljeleveranser sammen med strømleveranser, har man en begrunnelse som er særskilt for det norsk/svenske forhold.

Når det gjelder oljeleveranser, må jeg ellers få spørre hva man legger i at disse skal være avhengig av forretningsmessig avtale. Er det slik å forstå at hvis Statoils, Sagas eller Hydros styre ikke finner at de ønsker å foreta leveranser til Sverige på de vilkår som svenskene tilbyr, da vil ha rett til å la det være? Dette forhold må jo være klart. Eller er det slik å forstå at Regjeringen må legge et slags press på noen for å få dem til å akseptere en avtale i tilfelle svenskene mener at et avslag fra norske forretningsinteresser ikke er saklig begrunnet?

Statsministeren nevnte også det forhold i forbindelse med denne avtalen at den norske regjering tar ut royalty i form av olje. Jeg vil gjerne spørre om det er slik å forstå at man må regne med at den norske stat, efter at denne avtalen er sluttet, vil være mer eller mindre forpliktet til å fortsette med å ta ut royalty i form av olje istedenfor å ta det ut i form av kontanter? Dette er jo et spørsmål som hittil er avgjort av Stortinget med ujevne mellomrom, og hvis det skjer en forandring i Stortingets rett til å fatte en avgjørelse her, må dette være helt klart.

Det er en bestemmelse i hovedavtalen, artikkel III, punkt 6, om at man skal søke "å oppmuntre til samarbeidsprosjekter som trygger de to stater langsiktige forsyninger av viktige råvarer og energi". Jeg vil gjerne få spørre om det innebærer noen antydning om oljekonsesjoner til Sverige, eller om det er ment som en mer generell uttalelse.

Til slutt vil jeg få uttale min glede over at man efter avtalen skal søke å fjerne hindringer for samarbeid

(KL) mellom bedrifter. Jeg sikter særlig til artikkel III, punktene 1, 2 og 3.

(AGO) JOHAN J. JAKOBSEN: Med hensyn til den avtale som foreligger, kreves det en viss gjennomgang og vurdering av en del enkeltheter, bl.a. når det gjelder balansekravet, før en kan gi sitt endelige besyv med, men i utgangspunktet vil jeg for min del si at den konstruksjon man her har kommet fram til, virker lovende. Den er for så vidt i tråd med det som har vært fremholdt bl.a. fra Senterpartiets side, at vi bør tilstrebe en oppmyking av den kobling som bl.a. var et element i Volvo-avtalen, og som også har ligget i det forhandlingsopplegget en har hatt fram til nå. Vi ser nå konturene av et samarbeid på både energi- og industriområdet som har større sjanser til å lykkes enn det noe mer stive opplegget vi kjenner til fra tidligere.

Jeg vil også for min del gjerne understreke at det er en fordel at vi får energi- og industrisiden behandlet som egne elementer. Når det gjelder energisiden, tror jeg vi også fra norsk side skal se den klare fordel som ligger i at Norge bidrar til en trygg, langsiktig energiforsyning innen det nordiske område. Det er viktig også for Norge hvis vi ser Norden som et utvidet hjemmemarked. Et stabilt marked i Norden vil også Norge ha klare fordeler av.

Jeg har et par spørsmål. Det ene går på elpriser, som statsministeren så vidt var inne på. Kan det sies mer eksakt hvor den fastsatte prisen ligger i forhold til det en i Norge i dag regner som produksjonspris? Jeg forstod på statsministeren at den kanskje lå i overkant av det vi betrakter som en naturlig pris, men det kunne være interessant å høre hva nivået er.

Det andre spørsmålet gjelder tømmerleveranser. Har det overhodet vært inne i forhandlingene? Det har fra norsk side ved flere anledninger vært uttrykt et klart ønske om å få knyttet tømmerleveranser til en slik avtale. Utenrikskomiteen har i forbindelse med behandlingen av meldingen om nordisk samarbeid og det industri- og energipolitiske samarbeid sterkt understreket hvor viktig det ville være å få til en avtale som også kunne omfatte skogsvirke, slik at den leveransen som i dag er et viktig grunnlag for store deler av norsk treforedlingsindustri, kunne trygges gjennom en avtale.

Det var de to spørsmål jeg gjerne ville ha svar på.

FUNG. FORMANN: Jeg vet ikke om statsministeren ønsker å svare på disse spørsmål før flere talere får ordet?

(AGO) STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Jeg la merke til at Willoch poengterte dette at det var referert en del ting i pressen. Jeg vil understreke at vi dessverre ikke har kontroll med hva som skjer fra svensk side eller på annen måte. Vi har iallfall fra vår side holdt dette meget klart unna offentligheten. Jeg understreket da jeg var i Nordisk Råd at jeg ikke hadde noe mer å si om dette enn at Fälldin og jeg var blitt enige om å møtes i Oslo den 25. mars, og at vi var enige om hovedprinsippene i et slikt avtalesystem. Det har jeg holdt fast ved, og jeg har ikke sagt noe mer om dette. Jeg registrerte at man fra svensk side via norsk reporter i Sverige på fredag kveld, så vidt jeg kan huske, offentliggjorde vesentlige deler av essensen i denne avtalen. Jeg beklager det, men vi har faktisk gjort det vi kunne for å unngå det. Jeg må bare si at jeg ikke kan hjelpe verken Willoch eller meg selv til å unngå at den slags skjer.

Så til det andre, som jeg syns er det vesentlige når det gjelder de spørsmålene Willoch her var inne på. Slik jeg oppfatter avtalen og de fire ulike elementene i den, fremgår det ganske tydelig - som også Jakobsen senere pekte på - at dette er ment å være til gjensidig fordel. Det er hele tiden balanseforholdet som har vært poenget. Dette med politisk binding til oljeleveranser er ikke noe annet enn å gi og ta i forhold til den fordel vi får på kraftsiden. Der er jeg helt enig med Willoch når han sier at det er den sammenhengen som må understrekes. Det er den sammenhengen som kommer klart fram av de ulike elementer i denne avtalen, og det er selvfølgelig det som vil bli understreket fra norsk side. Jeg finner imidlertid ikke grunn til her å drive politisk propaganda for dette, for jeg tror selve avtaleverket taler sitt eget språk. Det er nettopp den balansen som har vært Regjeringens viktigste poeng.

Når det så gjelder det spørsmål Willoch stilte som angikk det forretningsmessige og royalty, vil jeg be om at statssekretær Harald Norvik i Olje- og energidepartementet - etter at jeg har gjort meg ferdig - sier noe mer om de punktene, og at han sier litt mer om det spørsmålet Jakobsen stilte spesielt med hensyn til prisen på den kraft som skal leveres. Jeg vil bare slutte meg til den vurdering at det er viktig for Norge å ha den muligheten som opsjonen på levering av elektrisk kraft gir. Det har selvsagt vært nøye vurdert av Olje- og energidepartementet og Industridepartementet hvorvidt dette er i norsk interesse, og hvorvidt vårt eget behov er så stort at det er tilstrekkelig svar, som gir balanse på norsk side i forhold til den garantien avtalen gir for oljeleveranser. Jeg vet ikke om vi kan la Harald Norvik få gi svar på de punktene.

(AGO) FUNG. FORMANN: Med komiteens tillatelse vil jeg gi statssekretær Norvik ordet.

STATSSEKRETÆR HARALD NORVIK: Jeg vil bare kort si til det spørsmålet at det forretningsmessige har vært en forutsetning hele tiden i forhandlingene, og det kommer også klart fram i avtaleverket. Det som også kommer fram, er at det skal gjelde alle langsiktige leveranser fra Norge til Sverige, og med alle menes også leveranser fra andre selskaper enn de myndighetene måtte kunne dirigere. Det som da vil skje, er at det mellom de to departementer - Industridepartementet i Sverige og Olje- og energidepartementet i Norge - vil bli en brevveksling om hvordan man skal forstå spørsmålet om hva som inngår i selve mengden. Det gjelder å få presisert at dette ikke skal gjelde spotleveranser og heller ikke leveranser mellom multinasjonale selskaper i de to land, f.eks. Esso i Norge og Esso i Sverige. Det inngår ikke i avtalen, men den presiseringen er begge parter enige om vil være formålstjenlig.

Når det gjelder det rent forretningsmessige, er det presisert at leveransene skal være basert på avtale mellom selskaper i de to land, og det er ikke spesifisert hvilke selskaper det dreier seg om. Det er ikke noe ønske fra vår side å få det spesifisert. Dersom leveranser basert på forretningsmessige avtaler ikke kommer i stand, bortfaller forpliktelsen. Det myndighetene er forpliktet til, er å sikre at de mengder det er tale om, står til rådighet dersom man kommer fram til forretningsmessige avtaler. Jeg kan si at det under forhandlingene fra svensk side ble gitt uttrykk for ønske om at man skulle ha en passus om at hvis selskapene ikke kom til enighet, skulle de to departementer tre sammen. Det ble avvist fra norsk side.

At man tar ut royalty i form av råolje, er en forutsetning i avtalen, og det er klargjort overfor svenskene. Det er en forutsetning at Stortinget slutter seg til den forutsetning i avtaleverket.

Jeg vil til det siste spørsmålet, om det i den passusen som Willoch leste opp, ligger noen forpliktelse til å gi oljekonsesjoner, bare si at det gjør det ikke. Det er presisert under forhandlingene at det ikke ligger noen slike forpliktelser eller antydninger om det i avtalen.

FUNG. FORMANN: Jeg gir med det samme ordet til statssekretær Bucher-Johannessen for å svare på spørsmålet om tømmeravtale.

(AGO) STATSSEKRETÆR OLAV BUCHER-JOHANNESSEN: Vi har tatt opp spørsmålet om tømmerleveranser fra Sverige til Norge flere ganger under forhandlingene. Det har vist seg å være et meget vanskelig punkt. Vår målsetting, som gikk på at vi skulle få inn noe om dette i hoved-avtalen, viste seg ikke å være mulig å få oppfylt. Vi egen prøvde også en annen løsning, nemlig at vi skulle få en brevveksling om tømmerleveranser tilknyttet avtaleverket. Det viste seg heller ikke mulig å få igjennom. Det vi da til slutt havnet på, var at vi i det pressekommuniké som nå er klart, vil komme med en passus om at de to statsministre har drøftet spørsmålet om gjensidige tømmer-leveranser, og at de har gitt uttrykk for at det er ønske-lig at den naturlige grensehandel som har funnet sted når det gjelder slike tømmerleveranser, skal fortsette i fremtiden. Lenger enn dette var det ikke mulig å komme.

FUNG. FORMANN: Vi går da videre på talerlisten. Første taler er Bondevik.

JOHAN J. JAKOBSEN: Det var et spørsmål som gikk på elprisen.

FUNG. FORMANN: Jeg vet ikke om vi heller skulle gå tilbake til talerlisten.

JOHAN J. JAKOBSEN: Det var et spørsmål som jeg ikke fikk svar på.

(BW) STATSSEKRETÆR HARALD NORVIK: Helt kort: 20-21 øre, som avtalen kommer til å ligge på, vil ligge betydelig over produksjonspris i Norge. Når det gjelder langtidsgrensekostnaden, som vi har diskutert i Norge, er den anslått til å komme opp i - om jeg ikke husker feil - 17 øre inkl. avgift i 1981. Men i den prisen ligger også dekning av transportutgifter, så en sammenligning mellom den prisen og 21 øre er ikke helt rettferdig. Prisen 21 øre for den kraften som kommer fra Sverige, er nemlig prisen ved grensen, slik at kraften vil bli dyrere - det er klart. Men man har fra departementets side og fra NVEs side vurdert avtalen som interessant, fordi kraftsituasjonen tilsier at det fra f.eks. enkelte fylkers side kan være interesse for kjøp av denne kraften.

KJELL MAGNE BONDEVIK: Jeg kan være enig i det som Willoch og statsministeren var inne på om klokskapen i særlig å understreke sammenhengen mellom vår energi- og oljeleveranse og el-kraftforsyningen fra Sverige. Dette tror jeg også vi kan se som et ledd i arbeidet for en politisk målsetting om Norden som et energipolitisk selvforsynt område.

Likevel vil jeg si at jeg for min del ikke ser noe galt i om Norge med utgangspunkt i petroleumsforekomstene søker å komme fram til avtaler som også kan styrke vår industri, og jeg tror mange av oss gjerne hadde sett at en slik avtale også hadde inneholdt visse konkrete industripolitiske prosjekt. Nå får vi altså isteden en protokoll om opprettelse av et fond for industrielt samarbeid. Tida vil vise i hvilken grad dette kommer til å gi verdifulle impulser til norsk industri og industripolitikk, og her kan vi da håpe - og vel også for så vidt tro. Jeg har ikke noe å bemerke til at en går den veien nå, fordi jeg har skjønt at det har vært vanskelig å finne måter å få fram konkrete industriprosjekt på som ledd i dette avtaleverket. Jeg for min del er enig i at denne konstruksjonen er betydelig bedre og riktigere enn den en prøvde seg på med den såkalte Volvo-avtalen.

Jeg vil derfor ikke ha andre merknader til dette enn hva jeg nå har gitt uttrykk for, bortsett fra et lite spørsmål som går på protokollen om de langsiktige leveranser av råoljeprodukter fra Norge til Sverige, hvor det i artikkel II er skissert visse tall, med 2,5 mill. tonn råolje eller oljeprodukter, og hvor det senere er nevnt at inntil 3/4 skal leveres som oljeprodukter. Jeg vil bare spørre: Hvor stort er omfanget i dag av det vi fra norsk side leverer av råolje og oljeprodukter til Sverige, uten denne avtalen? Kan det gis noe tall for det?

(BW) FUNG. FORMANN: Kanskje vi kan få et svar på det konkrete spørsmålet med en gang? Jeg vet ikke om det er industriministeren eller statssekretær Norvik som kan svare på det, jeg gir bare ordet videre.

STATSSEKRETÆR HARALD NORVIK: Jeg burde huske dette, men Noco har en avtale med Svenska Petroleum som for tiden utgjør ca. ½ mill. tonn. Hydro har et eget distribusjonssystem som jeg ikke husker eksakt hva går ut på, men det dreier seg om noen hundre tusen tonn. Det som nå foregår av leveranser, ligger altså mellom ½ og 1 mill. tonn.

GUTTORM HANSEN: Jeg vil gjerne feste oppmerksomheten ved den generelle avtalen om samarbeid, som jeg for min del tror er meget viktig, fordi jeg tror denne generelle avtalen tar opp en del grunnleggende problemer ved det nordiske samarbeid, også ved det økonomiske samarbeid mellom Norge og Sverige.

Volvo-avtalen viste vel at den i høy grad var preget av improvisasjoner og søking etter lovhjemler som egentlig ikke fantes, men som man måtte skaffe seg. Det var i det hele tatt en avtale som tydeliggjorde hvor mye som manglet på en harmonisering i det nordiske samarbeid når det gjaldt et effektivt samarbeid på industriområdet.

Jeg peker særlig på artikkel III i den generelle avtalen, som jeg synes er av veldig betydning. Jeg går ut fra at dette ikke bare er en slags resolusjonsartikkel som gir uttrykk for en rekke gode ønsker, men at den skal være en realitet, at man vil søke å finne fram til harmoniseringer på en rekke områder som vil lette dette samarbeidet. Vi ser vel nå mer og mer at det når det gjelder samarbeid, er en rekke formelle hindringer som det er av viktighet å få fjernet.

Jeg kan kanskje si med et hjertesukk at jeg skulle ønske denne avtalens artikkel III ville danne et mønster for det nordiske samarbeid i sin helhet, for jeg tror det på mange måter ville være nyttig.

Når det så gjelder det som er tatt opp her om oljeleveransene som en politisk handling, er det klart at det ikke er vanskelig å erklære seg enig i de betenkeligheter som måtte være ved en oljepolitikk med slike politiske siktemål som grunnlag som de Willoch påpekte.

(BW) Men jeg må si at jeg har veldig vanskelig for å se at de oljeleveransene det her er tale om, ikke har sin klare motytelse, nemlig kraftleveransene. Jeg tror det er slik dette vil bli oppfattet, og at opinionen stort sett har oppfattet dette som en byttehandel. Det er i hvert fall mitt inntrykk at folk stort sett oppfatter dette som en byttehandel med olje/strøm, for å si det enkelt, og det tror jeg er viktig. Man kan jo så siden diskutere ut fra andre synspunkter spørsmålet om det ikke også ville være meget god norsk oljepolitikk og industripolitikk å sørge for at en så viktig handelspartner som Sverige i hvert fall kan sikre seg noe av sin oljeforsyning gjennom slike avtaler. Jeg ser også det som betydningsfullt, uten at jeg i det legger noe politisk betinget i andre sammenhenger, hvor kanskje utenrikspolitikk og vurdering av venner eller fiender i mer sikkerhetspolitisk eller utenrikspolitisk forstand trekkes inn. Politikk er dette selvsagt, men jeg kan ikke se at det ligger på et slikt plan som det her blir gitt uttrykk for.

PER A. UTSI: Også jeg vil inn på artikkel III i den generelle avtalen, som jeg synes er det som har perspektiv i det dokumentet som her foreligger. Jeg har lyst til å spørre om man er enig om på hvilken måte denne artikkelen skal følges opp konkret, om det foreligger noen planer for oppfølging av den.

Så et par bemerkninger til det som Willoch åpnet med, nemlig spørsmålet om hvorvidt vi her står overfor en politisk begrunnet eller betinget oljeavtale - jeg forstod ham nærmest slik at han la noe odiøst i det. Det kan ikke herske noen tvil om at Norge har vært interessert i å utnytte sine oljeressurser med sikte på å få til et nært energi- og industrisamarbeid med de land som det er naturlig å inngå slikt samarbeid med. Om man vil betegne en avtale for å oppnå dette som politisk begrunnet, kan man selvfølgelig gjøre det, men det kan ikke herske noen tvil om at denne avtalen ikke kan gi grunnlag for andre til så å si å kreve såkalte "politisk betingede" oljeleveranser.

Skulle man avvise denne avtalen på prinsipielt grunnlag, kan det etter min mening ikke skje på annet enn politisk grunnlag. Da ville vi stå overfor en politisk beslutning - om man altså i prinsippet skulle stille seg negativt til den avtalen som her foreligger.

(BW) KÅRE WILLOCH: Først vil jeg si - for å forebygge misforståelser: Jeg har ikke kritisert Regjeringen for å ha offentliggjort denne avtalen; det går jeg ut fra at den ikke har gjort. Jeg er ikke forbauset over at den er offentlig kjent, for det er noe en må regne med.

Når jeg nevnte at utkastet burde ha vært forelagt komiteen til drøftelse på et tidligere stadium, var grunnen at dette ville være nødvendig dersom man her skulle få noen tilfredsstillende mulighet for at våre drøftelser kunne påvirke resultatet. Når vi kommer inn på et senere stadium, vil offentligheten allerede være kjent med utkastet, og da vil det være mye vanskeligere å påvirke det reelle innhold.

Når det gjelder reelt innhold, som vi nok kunne hatt interesse av å snakke inngående om tidligere, kommer jo tømmerleveranser sterkt inn i bildet. Jeg vet ikke hvilke muligheter som reelt sett kunne ha foreligget dersom det hadde vært helt klart for svenskene at denne komite ville legge meget avgjørende vekt på dette. Det virker jo litt mistenkelig - ikke i noen odiøs forstand, men la meg da heller si tankevekkende - når den svenske statsminister er villig til å skrive et kommuniké om dette innhold, men det samme skal ikke stå i noen form for offisielt brev eller avtaletekst. Med andre ord: Det skal sies, men det skal ikke ha noen formell status.

Dette er spørsmål som er av ganske spesiell betydning for mange norske arbeidsplasser, så vi kan ikke komme bort fra at det her er en svakhet. Jeg vil ikke ha påstått at det med den valgte fremgangsmåte ville ha vært mulig å unngå den svakheten, men det er vel mulig at man kunne ha fått større klarhet på dette punkt om f.eks. denne komite var kommet inn på et tidligere stadium, slik at man her åpent kunne få snakket sammen og kommentert utkast til avtale, og drøftet hvilke muligheter som kunne foreligge for å få tømmerleveransene med.

Vi kjenner jo fra Volvo-avtalen de svenske særinteresser som er inne i bildet. Det er sterke svenske pressgrupper som går imot dette, og det er sterke norske interesser som taler for - og så har vi altså her tapt i den dragkampen.

Det jeg nevnte om olje, synes kanskje å være litegrann misforstått - skjønt vel ikke så meget. Mitt poeng er at jeg tror vi sparer oss for bekymring hvis vi utad sterkt understreker at når Norge går inn for

(BW) denne oljeleveransen, er det noe vi gjør fordi vi får materielle fordeler igjen for det. Dette synes det å være tilslutning til. Selv om tilslutningen har vært ledsaget av enkelte bemerkninger som ikke har vært helt elskverdige, synes det å være enighet om dette. Hvis vi derimot utad fremstiller denne oljeleveransen som bevis på hvor snille og hyggelige vi er med svenskene, vil det vel kunne komme andre som sier at vi må være snille og hyggelige med dem også. Og da får vi en vanskelig problemstilling.

Det gleder meg at det synes å være enighet om at oljeleveransen bør fremstilles på denne måten, som resultat av en økonomisk interesseavveining; det er nemlig ikke mange andre land som kan tilby oss materielle motytelser av den typen som her foreligger.

Jeg er interessert i, og det har da sammenheng med sammenkoblingen olje/elektrisitet, om det kan sies noe om energibalansen ved denne byttehandelen - om det vi får igjen i form av el-kraft, er omtrent det samme som det man kan produsere av elektrisitet ved den avtalte oljeleveransen, eller om det vil være et misforhold her som kan tyde på at det er andre ting vi er ute etter.

Prisspørsmålet er også interessant. Jeg forstår at det kanskje kan være vanskelig for statssekretæren å svare mer eksakt på det nå. Men jeg stusset da han nevnte en norsk pris på 17 øre inkl. avgift. Avgiften har ikke noe med dette å gjøre. Avgift kan vi legge på en hvilken som helst strømleveranse; den er ikke noen nasjonaløkonomisk kostnad. Hvis statssekretæren kan nevne noe om en sammenlignbar energipris, og samtidig si litt om hvilken kalkulasjonsrente som ligger bak, kan vi se omtrent hva det dreier seg om. Det synes jo å foreligge en forholdsvis betydelig prisforskjell her, men det er kanskje på grunn av at produksjonsprisen i Sverige er så høy at dette er umulig å komme unna?

(SA) SVENN STRAY: Jeg kunne kanskje först stille et spörsmål: Hvorfor fremlegger Regjeringen dette avtaleutkastet for denne komite dagen för eller samme dag som det skal undertegnes? Jeg kan vel nesten svare selv. Jeg går ut fra at det er ment som en oppmerksomhet til opposisjonen, at de skal få en orientering om det för de leser om det i avisen. Jeg ser bort fra at man allikevel leser om det i avisen; jeg er enig i det beklagelige i det, men det er dessverre noe som er vanskelig å unngå nå.

Det er ikke slik at man fra Regjeringens side egentlig önsker noe tilsagn fra oss andre om at dette vil vi anbefale at man ratifiserer, eller at man ikke gjör det. Man venter ikke noe slikt fra oss, og det er for så vidt greit. Jeg ville gjerne bare ha fastslått det.

Så vil jeg stille et par spörsmål: Hvis vi ser bort fra dette med fondet kanskje, er det da egentlig noe i hele dette avtalekomplekset som man ikke kunne ha gjenomfört uten traktat? Oljeleveransene og ström-leveransene kunne vært avtalt på forretningsmessig måte selv uten traktat? Jeg vil gjerne höre om det ikke er riktig.

I tilknytning til det spörsmålet som Willoch også var inne på, om prisen på el-kraften, vil jeg gjerne höre hvordan dette nærmere er tenkt gjennomfört. Er det slik å forstå at vi under enhver omstendighet skal være forpliktet til å ta ut hele det kvantum el-kraft som vi avtaler, eller er det slik at vi kan ta ut det vi önsker av det avtalte kvantum, men at vi da, så vidt jeg har forstått, i alle fall må betale disse grunnavgiftene selv om vi ikke tar ut en eneste kWh.? Kan man opplyse noe om det?

Så vil jeg gjerne vite hvordan den prisen på 20 - 21 öre står i forhold til - kan man si - gjennomsnittet av den pris vi i de siste årene nå har betalt svenskene for tilfeldig suppleringskraft.

Og til slutt: Har man regnet på hvordan det rent omkostningsmessig ville stille seg om vi istedenfor å få denne kraftleveransen fra Sverige selv bygde ut kraftverk, altså tok kapitalutgiftene for det, og solgte olje til våre egne verk og leverte ström? Hva ville da prisen bli? Har man regnet på det?

(SA) FUNG. FORMANN: Vi får gi anledning til svar nå.

Jeg vet for övrig ikke om vi skulle forsöke å tenke på en avslutning av dette mötet?

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Til det som både Guttorm Hansen og Utsi var inne på om artikkel 3, vil jeg si at det er klart at det er en sentral artikkel, og at den nettopp er ment som en viljeserklæring for å gjöre noe med de punktene som her er listet opp. I mötet med Fälldin i dag kommer jeg til å ta opp forslag om at man nå med en gang i begge land starter det konkrete arbeid i forbindelse med de punktene som står nevnt her i artikkel 3. Det betyr at vi fra norsk side må be en rekke departementer om å gå inn i en interdepartemental arbeidsgruppe for å gå gjennom dette.

Jeg vil også si meg enig i den oppfatning at det her foreligger konkrete ting som er viktige for et praktisk samarbeids resultater. Det var bl.a. dette jeg tenkte på da jeg pekte på sammenhengen her med de dröftinger vi også har hatt i Nordisk Råd og i ökonomisk utvalg, om hva som vil være hensiktsmessig for å bryte ned unödvendige barrierer for ökonomisk gjensidige fordeler og bruk av våre markeder i de ulike nordiske land. Fra min side vil jeg understreke at det er en viktig del av avtaleutkastet.

Til spörsmålet som Stray stilte for så vidt helt konkret om hva Regjeringen mener når den legger fram avtaleutkastet for denne komite på dette tidspunkt, vil jeg bare si at jeg er enig i det svar Stray selv gav. Vi legger fram dette nå for at den utvidede utenrikskomite skal være kjent med avtalen för den blir offentliggjort, for at dere skal få anledning til å stille spörsmål på vanlig måte, og for at vi skal kunne utdype i dette mötet det som måtte være av uklarheter, slik at alle er best mulig orientert, både i regjeringspartiet og i opposisjonen, om hva det dreier seg om, för en slik avtale kommer ut for offentligheten og blir kommentert fra ulike hold. Men jeg vil også si at Regjeringen i slike sammenhenger alltid har en fornemmelse av hvorvidt man er i samsvar med et klart flertall i Stortinget eller ei. Hadde vi vært i tvil om de prinsipper dette avtaleutkastet bygger på, dets konkrete innhold, den måten vi har kommet fram til det på, den balanse som ligger her, osv., om at dette totalt sett ikke kunne være tvilsomt i forhold til et klart flertall i Stortinget, ville vi valgt en annen

(SA) fremgangsmåte. Med de debatter vi har hatt i Stortinget bakover i tid om en rekke av disse prinsippene, er det Regjeringens vurdering at vi ville anta at det ville være en rimelig bred tilslutning til denne avtalen, og det er klart at det er slike ting en regjering bygger på i sitt arbeid.

Jeg må også understreke at hvis vi skulle fått en stor overraskelse i dette mötet, ville det fått konsekvenser for min atferd senere i dag, men det er en annen sak. Det er noe som Regjeringen kan trekke konklusjoner av.

Willoch snakket om tömmeravtaler. Hvis vi hadde trodd at det var mulig å komme fram til et avtaleutkast med et bedre innhold sett fra norsk synspunkt, ville vi gått til Stortinget og bedt om å få den type av press eller stötte som Willoch nevnte, men vår vurdering har vært at tömmeravtalekompleksiteten har vært så grunnleggende og så vanskelig at hvis vi önsket å sette det på spissen og kjöre en tömmeravtale fram som en forutsetning, ville det ha fört til at vi ikke nådde fram til noe avtaleutkast. Det har vært lagt så stor vekt på å få til en tömmeravtale i tidligere faser og også nå, at dette har vi vært helt klar over.

Uten at jeg skal gå nærmere inn på det, vil jeg også til slutt her om det spörsmålet si at den svenske regjering er en regjering som er utgått av flere partier, og det har vi sett mange tegn på under det arbeid vi har hatt med denne saken. Det er ikke uten videre enkelt å imötekomme alle deler av denne regjering til samme tid for den svenske statsminister.

Vi mener derfor at slik som avtaleutkastet foreligger, gir det gjensidige fordeler for Norge og Sverige, og det er det viktigste poenget for oss. Og det er, som flere har vært inne på her, en viktig politisk realitet uansett diskusjonen om olje, at vi bevisst gjennom et avtalekompleks mellom de to land forsöker å arbeide for å bryte ned ulike typer av hindringer for et aktivt ökonomisk samarbeid. Det er en vesentlig side ved hovedavtalen.

Når vi så har koplet de tre protokoller til, har det sammenheng med at vi har önsket alt det som står i hovedavtalen og de tre protokollene. Stray spurte om det i og for seg var nödvendig med en traktat for å få til en avtale om levering av elektrisk kraft og andre deler av dette. Vel, vi har koplet alt til en avtale. Man kan ikke ta ut en bit og sette spörsmålstegn ved den. Det er helheten i avtalen som gjör at både den

(SA) norske og den svenske regjering har funnet at det er grunnlag for å ville ratifisere den.

Det ble også stilt et spörsmål om prisen for den elektriske kraften vi kan få, som jeg må be en av statssekretærene her om å si litt mer om. Jeg vil bare nevne én ting: Det er opsjon på kraft det dreier seg om.

Dessuten er det slik at prisnivået for tilleggskraft fra Sverige i dag ligger på mer enn 40 öre - bare slik at man har en bakgrunn for å vurdere prisen på 21 öre. Det er også slik at 21 öre er den pris svensk industri betaler for tilsvarende kraftleveranser som denne. Det er altså ikke noen höyere pris enn den som de gunstigste avtalene som svensk industri har, gir. Det betyr at prisnivået for elektrisk kraft i Sverige ligger höyt i forhold til vårt. Det gjör det, og det er altså ikke noen forfordeling av de industribedrifter i Norge som kjöper denne kraft, i forhold til hva svensk industri må betale for den samme.

Jeg vet ikke om statssekretær Nordvik vil supplere litt når det gjelder prisen. -

STATSSEKRETÆR HARALD NORDVIK: I forbindelse med det som ble tatt opp, vil jeg si at jeg er enig med Willoch i at 17 öre ikke er relevant. Det er 15 öre som måtte komme til sammenligning, uten avgift.

Men det er en gjennomsnittspris, og for å få et gjennomsnitt, må noe ligge over og noe under. Det er vanskelig å foreta en sammenligning av hva som er verdien av og prisen på denne kraft i forhold til hva som er vanlig av priser for alternative ström-leveranser, men det er klart at det er dyr kraft, og derfor ser vi det også slik at dette er en opsjon som ikke må utnyttes unödig.

Vi skal heller ikke, som Stray spurte om, betale en grunnavgift hvis vi ikke utnytter denne opsjonen. Utnytter vi opsjonen, er prisen fastlagt i avtalen; utnytter vi ikke opsjonen, er det ikke noe å betale.

(SA) FUNG. FORMANN: Da tror jeg industriministeren må få komme til ordet. -

SVENN STRAY: Hvis vi först inngår en avtale om strömleveranse, er vi da tvunget til å ta ut hele kvantumet, eller kan vi f.eks. si at på grunn av at vi har overflod i Norge, önsker vi å redusere kvantumet?

STATSSEKRETÆR HARALD NORDVIK: Det er en opsjon som vi med varsel senest innen 1. juli kan utnytte også på den måten at vi starter med å ta ut mindre mengder og så öker etter hvert.

SVENN STRAY: Men det som er avtalt, må vi betale?

STATSSEKRETÆR HARALD NORDVIK: Ja. Hvis vi tar ut kraft, må det være basert på langsiktige kontrakter i Norge, slik at det er sammenheng mellom hvor mye som kan selges i Norge, og hvor mye som kan kjöpes i Sverige.

Til spörsmålet fra Willoch om energibalansen for 2,5 mill. tonn olje, vil jeg bare si: Den er dårlig. 2,5 mill. tonn olje kan vel omregnes til 22 TWh, men i en slik vurdering er det klart at vi også må ta hensyn til at Sverige har en kapasitet til å produsere elektrisitet som det kan være nordisk önske om å utnytte. Norge har olje som skal selges uansett, som også statsministeren sa, og her skal det selges på kommersielle vilkår, slik at sammenligningen lett kan bli unfair når man griper det an på den måten.

Når det gjelder den spesielle kraftavtale vi har med Sverige, vil prisen der ligge på noe i overkant av 40 öre pr. kWh.

(SA) STATSRÅD FINN KRISTENSEN: Når det gjelder spörsmålet fra Stray, som Nordvik også var inne på, om hva prisen ville ha vært hvis vi hadde brukt denne olje til å produsere elektrisk kraft, og hvordan den prisen ville ha vært sammenlignet med den vi nå eventuelt må betale for kraften fra Sverige, vil jeg bare si at det kunne vært interessant å visst det. Jeg har den ikke eksakt, men jeg må si at det er ikke så lenge siden vi diskuterte dette spörsmålet i Stortinget, bl.a. for å skape klarhet i hva et slikt varmekraftverk ville innebære. Det var ikke noen stemning i Storginget for å diskutere og undersöke det i det hele tatt. Slik sett har vi gjort opp det bestikk så langt hos oss.

På bakgrunn av det dokumenterte behov det er for elektrisk kraft, og hva som vi med referanse til energimeldingen kan regne med å skaffe fram, må jeg si at jeg legger vekt på den betydning som dette avtaleutkastet innebærer når det gjelder muligheter for å supplere vår kraftdekning i elektrisk kraftsammenheng.

FUNG. FORMANN: Når det gjelder spörsmålet om tidspunktet for å debattere denne saken her i komiteen, som har vært så mye fremme, må jeg si at ifölge § 13 i Stortingets forretningsorden skal den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite ha til oppgave

> "å dröfte med regjeringen viktige utenrikspolitiske, handelspolitiske og sikkerhetspolitiske spörsmål. Sådan dröftelse bör finne sted för viktige beslutninger fattes."

Det har vært en vanlig praksis at Regjeringen kan lytte til råd för den fatter den endelige beslutning, og det er der spörsmålet om tidspunktet for behandlingen av denne saken kommer inn.

(KL) Jeg vil be Regjeringen forsøke å medvirke til det når den ønsker å komme hit til komiteen for å få dens synspunkter. Vi er selvfølgelig takknemlig for å få en orientering, men det har vært vanlig at Regjeringen sier at den vil fatte sin beslutning etter at den har hørt den utvidedes råd. Regjeringen kan selvfølgelig fatte sin beslutning på forhånd; det er jo Regjeringen som har ansvaret i alle tilfeller.

Når det gjelder avtalen i sin alminnelighet, vil jeg gjerne si at jeg ser det som veldig verdifullt at vi vil få en generell avtale. Det ble jo lagt opp til det allerede i 1976 - tror jeg det var - av et utvalg i Nordisk Råd. Det som gjorde Volvo-avtalen vanskelig, var at det var en avtale mellom den norske stat på den ene side og et privat firma på den annen. Dette er en generell avtale mellom Sverige og Norge. Avtalen inneholder viktige punkter, særlig i artikkel III, som har vært nevnt her, hvor det står at man skal søke å utvikle et industripolitisk og energipolitisk samarbeid mellom to nordiske land, nemlig Sverige og Norge. Fondet skal vel nettopp virke i industripolitisk sammenheng, selv om industritiltakene ikke er spesifisert i avtalen.

Jeg vil si det slik at vi er kommet ut av snakkestadiet i Nordisk Råd når vi nå har nådd fram til en slik avtale som dette. Jeg tror at den konstruksjon som man har kommet fram til i avtalekomplekset, er gunstig.

Jeg skal ellers ikke på dette tidspunkt begynne å gå inn i avtalen, som det allerede har vært reist så mange spørsmål om.

Jeg har fremdeles fire talere på talerlisten, men forstår at utenriksministeren har behov for å svare før disse får ordet, og han skal få anledning til det.

UTENRIKSMINISTER KNUT FRYDENLUND: Det var ikke for å svare jeg bad om ordet, men for å komme med en supplerende vurdering i tilknytning til henvisningen til Stortingets forretningsorden.

Det er vel en uskreven regel at Regjeringen ikke skal gå til denne komite før den selv har inntatt et standpunkt og fattet sin beslutning. Man skal også ha det i tankene når man refererer til den ordlyden i forretningsordenen.

FUNG. FORMANN: Jeg har ikke noe å bemerke til det utenriksministeren sa der. Man har i denne komite alltid etterlyst Regjeringens standpunkt, men samtidig er det

(KL) blitt understreket at Regjeringen ikke fatter sin endelige beslutning før den har hørt komiteens råd. Enten det er skrevet eller uskrevet - vi har holdt oss til det.

JAKOB AANO: Eg fekk delvis svar på det som eg hadde tenkt å spørja om i og med Stray sitt spørsmål. Men eg vil få seia følgjande:

Ettersom vi får eit overskot av olje i år, er det rimeleg at vi sel dette, og det er svært naturleg at vi gjer det til vårt naboland Sverige. Men eg har litt vanskeleg for å sjå at det er nødvendig med ei slik samankopling med straumleveransar. Det er vel også litt av eit paradoks at Sverige skal selja straum til Noreg, og at vi ikkje har moglegheit for å produsera den sjølv - men dette har vi jo delvis fått svar på av industriministeren.

Men eitt spørsmål til slutt: Er det slik å forstå at den svenske straumen vil vera særleg attraktiv for visse strok i Noreg, t.eks. Nord-Noreg eller grensestrok i sør? Er det slik at Sverige reint generelt vil koma til å få overskot på straum i framtida medan vi kjem til å få underskot på elektrisitet?

ROLF FJELDVÆR: Jeg har nå sittet her en time og hørt på denne debatten, og det er deler av den som forbauser meg veldig. Jeg må si at personlig ser jeg denne overenskomsten mellom Norge og Sverige som et viktig ledd i det nordiske samarbeidet. Jeg er ikke så innstilt på å se på kroner og øre i denne sammenhengen, for jeg trur det vil slå positivt ut for begge land hvis vi går inn i et slikt forpliktende tosodig samarbeid på nordisk basis.

Det er jo klart at statsministeren har vurdert dette riktig. Her i Stortinget er det bred enighet om en slik avtale; det har vi hørt fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti. Det er bare Høyre som er skeptisk.

Jeg syns Stray går litt langt når han spør om det er nødvendig med en slik traktat som dette, og om vi ikke kan oppnå det samme dersom private bedrifter på begge sider av Kjølen kan bli enige om å samarbeide. I denne traktaten forplikter jo både de svenske og norske offentlige myndigheter seg f.eks. til å søke å fjerne hindringer som vi vet står i veien for at bedrifter kan få til samarbeid. Dette er en traktat som forplikter myndighetene på begge sider av Kjølen til samarbeid om skatteforhold og kredittpolitiske forhold. Dette syns jeg viser at denne traktaten er et meget viktig element i det nordiske samarbeidet. Den går til og med så langt at det offentlige vil skape et næringsfond til fremme av bedriftslivet i begge land.

(AGO)

KÅRE WILLOCH: Det kunne være fristende å svare på Fjeldværs polemikk, men dette er vel verken tiden eller stedet for det, så jeg vil heller komme med et spørsmål.

Det var meget interessant å høre statsministeren antyde at det var dette at det er tre partier i regjeringen i Sverige, som hadde gjort det så vanskelig for Norge. Det kan oppfattes derhen at man ville oppnådd en bedre avtale om regjeringen i Sverige hadde bestått av bare ett parti. Og jeg vil rent konkret spørre om dette har spilt noen rolle under forhandlingene om en tømmeravtale. For hvis det er slik det henger sammen, skulle man stått mye sterkere på de norske interesser når det gjelder tømmer. Tømmerspørsmålet er nemlig viktig. Det var helt sentralt under den norske vurdering av Volvo-avtalen, og det ble under den norske debatt om Volvo-avtalen presisert - jeg tror også sterkt fra den daværende regjerings side - at dette med tømmer var en av de viktige motytelser mot olje fra norsk side. Nå står det altså ikke et ord om det. Vi får en muntlig uttalelse fra den svenske statsminister som bare blir som ord i luften og blir fort borte. Dette spørsmålet om hva som er skjedd med tømmerforhandlingene, kunne det således være interessant å få vite litt mer om.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Jeg holder fast ved at vi har vurdert denne avtalen som balansert. Det har vært min holdning i de syv uker jeg har vært statsminister - helt fra jeg fra starten av fikk denne saken på mitt bord og skulle vurdere hvorvidt elementene var tilfredsstillende fra norsk synspunkt.

Diskusjonen mellom Norge og Sverige om en tømmeravtale ble avsluttet på et tidlig tidspunkt, fordi man konstaterte at svensk treforedlingsindustri var i en så umulig og vanskelig situasjon. Uansett parti er hele den svenske regjering og svensk industri og næringsliv helt på bakbeina på dette punktet. Og da er min vurdering i neste trinn: Er avtalen som den nå ligger her, god nok fra norsk synspunkt? Er det tilstrekkelig grunnlag for å si at det er i norsk, nordisk og norsk-svensk samarbeids interesse at denne avtalen inngås? Jeg mener svaret er ja, selv om man gjerne skulle sett at man hadde kunnet komme fram til noe mer på tømmeravtalesiden. Det er mitt svar på dette. Dersom det hadde vært slik at dette ikke var i norsk interesse, ville jeg ikke foreslått saken fremlagt til ratifikasjon.

STATSRÅD FINN KRISTENSEN: Jeg vil bare si som et lite apropos til Aanos spørsmål om hvorfor vi ikke kan lage denne kraften i Norge i stedet for å kjøpe den fra

(AGO) Sverige, at det svaret kjenner vi jo allerede fra vår egen debatt. Det er ikke slik at vi alle sammen står i kø for å få bygge ut den kraften vi trenger selv. Personlig skulle jeg ønske at det var blitt litt mer av det. Derfor er den opsjon vi har på å kunne ta ut denne kraften i forhold til det dokumenterte behov vi har, av stor betydning.

Jeg vil videre komme med et lite apropos til Fjeldværs spørsmål om industrifondet. Bondevik spurte også om det, og han mente det helst burde vært fulgt opp med konkrete prosjekter. Det er imidlertid betinget av at de enkelte industribedrifter i næringslivet selv forsøker å finne fram til gjensidig forpliktende prosjekter som har utviklingspotensiale. Jeg vil gjerne presisere at et av de viktige punktene i denne sammenheng er at det ikke bare er spørsmålet om utvikling av industri som er interessant for Norge, men ganske særlig at dette fondet skal nyttes til markedsføringsarbeid og prosjekter i den forbindelse. Og det er ikke minst viktig for Norge, tror jeg.

FUNG. FORMANN: Flere har ikke forlangt ordet til sak 1, og behandlingen av den anses dermed avsluttet.

Utenriksministeren har bedt om å få si noen ord om økonomisk støtte til Polen.

UTENRIKSMINISTER KNUT FRYDENLUND: Jeg skal være meget kort. Jeg skal ikke ta opp situasjonen i Polen som sådan, men det er et aspekt som jeg har behov for å nevne. Da Polens utenriksminister var her, understreket han meget sterkt en spesiell situasjon i Polen i dag, og det er den akutte matvaremangel de står overfor når det gjelder helt grunnleggende varer som poteter, kjøtt, smør osv. Vi har denne garantien for lån til Polen på 400 mill. kr., men den er allerede brukt opp. Den er for så vidt heller ikke forutsatt å skulle gjelde for matvareeksport. Vi er nå i ferd med å undersøke hvordan vi skal kunne få til en ordning som kan muliggjøre en rask matvareeksport - på enkelte områder - til Polen. Det er særlig svinekjøtt og ost vi har lagre av. Det er for så vidt fra Polens side sagt at de ikke ønsker dette som gave, for det vil skape problem i forhold til Sovjet, som vil stille spørsmål om hva Polen har gitt som gjenytelse til Norge, men de ønsker det i form av rimelig lån.

Jeg har i øyeblikket ikke noe ferdig opplegg for hvordan dette skal gjøres, men arbeider med det og vil forsøke å komme fram til et opplegg så snart som mulig. Jeg ville bare informere komiteen om dette, som sagt uten å ha et ferdig opplegg på det nåværende tidspunkt.

(AGO) FUNG. FORMANN: Jeg vil iallfall personlig si at jeg ville se det som positivt.

Flere har ikke bedt om ordet.

Møtet hevet kl. 9.45.